

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 15 lir - 6 jugolir - 2.50 din

TRST nedelja, 18. januarja 1948

Postnina plačana v gotovini
Sezione in abbon. postale Štev. 800

"Una prova, una soltanta"

«GIORNALE DI TRIESTE»
ROMA, 14. — «Sfido chiunque di dare una prova, una soltanta, di un caso in cui lo abbia ordinato di passare per le armi un irregolare catturato: dalla mia Divisione nessuno è passato per le armi nonostante il bando del comando di Armatata». Così si è oggi espresso il generale Taddeo Orlando...

Po slovensko:
RIM, 14. — «Posivam vsakogar, da predloži dokaz, vsaj en dokaz, enega primera, v katerem sem ukazal ustreliti nerednega vojnika (partizana): moja divizija ni nikogar ustrelila, kljub razglasu poveljstva Armije. Tako se je danes izrazil general Taddeo Orlando...»
Evo nudimo generalu Orlando in dnevniku «Giornale di Trieste» z vsemi tržaškimi starimi in novimi fašisti vred dokaz, da je Orlando divizija ne samo streljala partizane, temveč tudi požigala po Sloveniji. Ta dokaz je dopis generala Orlando, čigar prepis se glasi v italijanskem originalu dobesedno:
N. 12622/Op. di protocollo (Grb)
P. M. 81 - 19 luglio 1942-XX
Comando Divisione di Fanteria «Granatieri di Sardegna»
Ufficio del Capo di Stato Maggiore
Sezione operazioni e servizi
Oggetto: Rappresaglie.
All'Eccellenza il Comandante dell'XI Corpo d'Armata
P. M. 46
Comunico il numero degli individui passati per le armi, delle case bruciate e del materiale recuperato dai due reggimenti granatieri dipendenti nei giorni 16, 17 e 18 corrente.
A dette cifre si devono aggiungere gli individui uccisi, la casa bruciata e il materiale recuperato di cui al foglio 12620/Op. in data odierna.
Il generale di Divisione Comandante (Taddeo Orlando)

Slovenski prevod tega dopisa se glasi:
Ekselenci komandantu XI. armadnega zbora
P. M. 46
Sporočam število postreljenih oseb, požganih hiš in materiala, ki sta ga nabrala dva regimenta granadirjev v dneh 16, 17 in 18. t. m.
K navedenim številkam treba dodati pobite osebe, požgano hišo in nabrani material kakor je sporočeno v dopisu 12620/Op. danes.
Divizijski general poveljnik (Taddeo Orlando)
(sledi lastnorčni podpis)

Fotografije originalnega dopisa in dopisu priloženega seznama postreljenih oseb, požganih hiš, itd. bomo objavili v prihodnji številki našega lista. V tem seznamu so navedene tri požgane hiše v Preserju, ena v Gornji Brezovici, 1 na Planici, 15 na Gornjem Igu, 3 v Gornji Brezovici, 8 na Prevaljah itd. Vsega skupaj 41 hiš in 8 partizanskih taborniš.

ISTOCASO PA SE IZ SEZNAMA VIDI, DA SO VOJAKI POD POVELJSTVOM TADDEA ORLANDA SEDANJEGA TAJNIKA ITALIJSKEGA DE GASPERIJEVEGA MINISTRSTVA VOJSKE POBILI IN POSTRELJALI 23 OSEB, IN POLEGE TEGA NAKRALI 33 GOVED, 2 SKLADIŠČI HRANE IZ POŽGANIH HIŠ ONDESLI «RAZEN MATERIALA», TO SE PRAVI OBLACILA SVOJIH ŽRTEV.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

TO JE LE EDEN IZMED STOTERIH DOKAZOV VOJNIH ZLOČINOV TADDEA ORLANDA.

NOTA VLADE FLRJ glede tržaškega guvernerja

Jugoslovanska vlada opozarja organizacijo ZN na zavlačevalno postopanje De Gasperijeve vlade

RIM, 17. (Tanjug) — Jugoslovanski poslanik v Rimu Mladen Iveković se je sestel 13. januarja z generalnim tajnikom Italijanskega ministrstva za zunanje zadeve Franzonijem, 14. t. m. pa z ministrstvom za zunanje zadeve grofom Strozom zaradi končnih pogajanj o sporazumni določitvi tržaškega guvernerja. Poslanik Iveković je sporočil italijanskim predstavnikom v imenu jugoslovanske vlade, da je vlada FLRJ Jugoslavije mnenja, da je celoten razvoj pogajanj dokazal, da na italijanski strani ni opaziti dobre volje za sporazumno ureditev tega vprašanja. Jugoslovanska vlada je zato mnenja, da so nadaljnja pogajanja odveč, o čemer bo obvestila Varnostni svet.

Tanjug je zadal poročilo o četnatih pogajanjih med jugoslovansko in italijansko vlado glede tržaškega guvernerja in dodaja, da je tajnik zunanega ministrstva Franzoni, ko je odklonil jugoslovanske delegate, izjavil samo to, da bi italijanski delegati bolje odgovorjali za mesto tržaškega guvernerja.

Po vsem tem je vlada FLRJ pričela, da italijanski vladi ni bilo na tem, da pride do sporazuma in da je predlagala nove kandidate samo, da bi formalno odklonila odgovornost o neuspehu pogajanj. Zato je vlada FLRJ mnenja, da bi vsi nadaljnji napor, da bi prišlo do sporazuma, ostali brezuspešni in da bi nadaljnja pogajanja z Italijo samo zavlekla imenovanje tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

Zaradi takega postopanja italijanske vlade je vlada FLRJ po svojem stalnem delegatu pri OZN predložila toto tej organizaciji, v kateri opozarja na namero italijanske vlade, da z zavlačevanjem pogajanj onemogoči sporazum o ureditvi tržaškega guvernerja.

TISKOVNA KONFERENCA GEORGIJA DIMITROVA GLEDE BALKANSKE FEDERACIJE BO ODLOČALO LJUDSTVO SAMO

Pri tem se ne bo oziralo na tuje imperialiste, temveč samo na svoje življenjske nacionalne interese - Problem še ni dozorel

GIURGIU, 17. — Ob povratku v Bukarešto je bolgarski ministar za zunanje zadeve Georgij Dimitrov imel na romunsko-bolgarski meji tiskovno konferenco, na kateri je med drugim poudaril, da so velike manifestacije romunskega ljudstva dokaz, da ima prijateljska pogodba med obema državama močno podlago med romunskim ljudstvom in predvsem oporo delavskega razreda, kmetov in naprednih intelektualov romunske ljudske republike. To je trden temelj, ki ga ne more nihče uničiti, toliko manj pa bodo to mogli prodani novinarji in intriganti Washingtona in Londona.

Glede bodočih odnosov med Romunijo in Bolgarijo je Dimitrov izjavil, da je treba odločno kreniti na pot izvajanja socializma, da se dokončno izloči vpliv mednarodnih kartelov in trustov ter vpliv ameriškega dolarja. V ljudstvu pa je treba tudi vzgajati čud narodnega ponosa in znanja v lastni sila.

Mnenja sem, je nadaljeval Dimitrov, da morajo naši narodni temelji poznati tako imenovano Trumanovo doktrino in toliko opovrniti megljeni Marshallov načrt, da bo do razumele, da Američani niso rešitelji Evrope in da želijo samo uresničevanje svojih imperialističnih načrtov.

Na vprašanje, ali imajo pogodbe sklenjene s podonavskimi državami namen ustanovitve balkanske federacije, je Georgij Dimitrov odgovoril, da problem federacije še ni dozorel in da se ta problem za sedaj še ne postavlja na konferencah in da se za sedaj o njem ne razpravlja. Toda, ko bo problem dozorel — in dozorel bo — izkraj bodo narodi sami odločili, kakšna naj bo ta federacija ali konfederacija in kakšno državno obliko bo imela. Dimitrov je poudaril, da ljudstvo v vsakem primeru, ko bo ta problem postal aktualen, ne bo poslušalo in tudi ne upoštevalo mnenja tujih imperialistov, temveč bo upoštevalo samo svoje življenjske nacionalne interese.

Dimitrov je nato govoril o razliki med Malo antantom in sedanjimi pogodbami med južno-evropskimi državami in izrazil, da so bili Malo antanto ustvarili reakcionarji režimi z namenom, da omogočijo tuje vmešavanje in politično in gospodarsko žuželjenje balkanskih narodov. Poudaril je nato, da se Sovjet-

ska zveza, Jugoslavija, Poljska in CER upirajo spremembi značaja listine OZN kakor na primer glede vprašanja veta itd.

Govoril je nato o gospodarskem sodelovanju podonavskih narodov in izjavil, da želijo te države dobiti gospodarski odnos z vsemi državami zapadne Evrope, toda to sodelovanje mora slediti na načelih enakopravnosti.

Pozdravil je nato ustanovitev enotne delavske stranke v Romuniji in poudaril, da se ta enotnost ustvarja v raznih državah. Na zapadu pa je to težko zaradi zadržanja ameriških agentov Bluma, Ramadiera in drugih. Priprčan pa sem, je dejal Dimitrov, da bodo pošene sile socialističnih strank Francije in Italije pristopile k enotni organizaciji delavskega razreda.

Na vprašanje o ostviritvi carinske unije med balkanskimi državami je tudi vzgajati čud narodnega ponosa in znanja v lastni sila.

Mnenja sem, je nadaljeval Dimitrov, da morajo naši narodni temelji poznati tako imenovano Trumanovo doktrino in toliko opovrniti megljeni Marshallov načrt, da bo do razumele, da Američani niso rešitelji Evrope in da želijo samo uresničevanje svojih imperialističnih načrtov.

Na vprašanje, ali imajo pogodbe sklenjene s podonavskimi državami namen ustanovitve balkanske federacije, je Georgij Dimitrov odgovoril, da problem federacije še ni dozorel in da se ta problem za sedaj še ne postavlja na konferencah in da se za sedaj o njem ne razpravlja. Toda, ko bo problem dozorel — in dozorel bo — izkraj bodo narodi sami odločili, kakšna naj bo ta federacija ali konfederacija in kakšno državno obliko bo imela. Dimitrov je poudaril, da ljudstvo v vsakem primeru, ko bo ta problem postal aktualen, ne bo poslušalo in tudi ne upoštevalo mnenja tujih imperialistov, temveč bo upoštevalo samo svoje življenjske nacionalne interese.

Dimitrov je nato govoril o razliki med Malo antantom in sedanjimi pogodbami med južno-evropskimi državami in izrazil, da so bili Malo antanto ustvarili reakcionarji režimi z namenom, da omogočijo tuje vmešavanje in politično in gospodarsko žuželjenje balkanskih narodov. Poudaril je nato, da se Sovjet-

ska zveza, Jugoslavija, Poljska in CER upirajo spremembi značaja listine OZN kakor na primer glede vprašanja veta itd.

Govoril je nato o gospodarskem sodelovanju podonavskih narodov in izjavil, da želijo te države dobiti gospodarski odnos z vsemi državami zapadne Evrope, toda to sodelovanje mora slediti na načelih enakopravnosti.

Pozdravil je nato ustanovitev enotne delavske stranke v Romuniji in poudaril, da se ta enotnost ustvarja v raznih državah. Na zapadu pa je to težko zaradi zadržanja ameriških agentov Bluma, Ramadiera in drugih. Priprčan pa sem, je dejal Dimitrov, da bodo pošene sile socialističnih strank Francije in Italije pristopile k enotni organizaciji delavskega razreda.

Na vprašanje o ostviritvi carinske unije med balkanskimi državami je tudi vzgajati čud narodnega ponosa in znanja v lastni sila.

Mnenja sem, je nadaljeval Dimitrov, da morajo naši narodni temelji poznati tako imenovano Trumanovo doktrino in toliko opovrniti megljeni Marshallov načrt, da bo do razumele, da Američani niso rešitelji Evrope in da želijo samo uresničevanje svojih imperialističnih načrtov.

Na vprašanje, ali imajo pogodbe sklenjene s podonavskimi državami namen ustanovitve balkanske federacije, je Georgij Dimitrov odgovoril, da problem federacije še ni dozorel in da se ta problem za sedaj še ne postavlja na konferencah in da se za sedaj o njem ne razpravlja. Toda, ko bo problem dozorel — in dozorel bo — izkraj bodo narodi sami odločili, kakšna naj bo ta federacija ali konfederacija in kakšno državno obliko bo imela. Dimitrov je poudaril, da ljudstvo v vsakem primeru, ko bo ta problem postal aktualen, ne bo poslušalo in tudi ne upoštevalo mnenja tujih imperialistov, temveč bo upoštevalo samo svoje življenjske nacionalne interese.

Dimitrov je nato govoril o razliki med Malo antantom in sedanjimi pogodbami med južno-evropskimi državami in izrazil, da so bili Malo antanto ustvarili reakcionarji režimi z namenom, da omogočijo tuje vmešavanje in politično in gospodarsko žuželjenje balkanskih narodov. Poudaril je nato, da se Sovjet-

ska zveza, Jugoslavija, Poljska in CER upirajo spremembi značaja listine OZN kakor na primer glede vprašanja veta itd.

Govoril je nato o gospodarskem sodelovanju podonavskih narodov in izjavil, da želijo te države dobiti gospodarski odnos z vsemi državami zapadne Evrope, toda to sodelovanje mora slediti na načelih enakopravnosti.

Pozdravil je nato ustanovitev enotne delavske stranke v Romuniji in poudaril, da se ta enotnost ustvarja v raznih državah. Na zapadu pa je to težko zaradi zadržanja ameriških agentov Bluma, Ramadiera in drugih. Priprčan pa sem, je dejal Dimitrov, da bodo pošene sile socialističnih strank Francije in Italije pristopile k enotni organizaciji delavskega razreda.

Na vprašanje o ostviritvi carinske unije med balkanskimi državami je tudi vzgajati čud narodnega ponosa in znanja v lastni sila.

Mnenja sem, je nadaljeval Dimitrov, da morajo naši narodni temelji poznati tako imenovano Trumanovo doktrino in toliko opovrniti megljeni Marshallov načrt, da bo do razumele, da Američani niso rešitelji Evrope in da želijo samo uresničevanje svojih imperialističnih načrtov.

Na vprašanje, ali imajo pogodbe sklenjene s podonavskimi državami namen ustanovitve balkanske federacije, je Georgij Dimitrov odgovoril, da problem federacije še ni dozorel in da se ta problem za sedaj še ne postavlja na konferencah in da se za sedaj o njem ne razpravlja. Toda, ko bo problem dozorel — in dozorel bo — izkraj bodo narodi sami odločili, kakšna naj bo ta federacija ali konfederacija in kakšno državno obliko bo imela. Dimitrov je poudaril, da ljudstvo v vsakem primeru, ko bo ta problem postal aktualen, ne bo poslušalo in tudi ne upoštevalo mnenja tujih imperialistov, temveč bo upoštevalo samo svoje življenjske nacionalne interese.

Dimitrov je nato govoril o razliki med Malo antantom in sedanjimi pogodbami med južno-evropskimi državami in izrazil, da so bili Malo antanto ustvarili reakcionarji režimi z namenom, da omogočijo tuje vmešavanje in politično in gospodarsko žuželjenje balkanskih narodov. Poudaril je nato, da se Sovjet-

ska zveza, Jugoslavija, Poljska in CER upirajo spremembi značaja listine OZN kakor na primer glede vprašanja veta itd.

Govoril je nato o gospodarskem sodelovanju podonavskih narodov in izjavil, da želijo te države dobiti gospodarski odnos z vsemi državami zapadne Evrope, toda to sodelovanje mora slediti na načelih enakopravnosti.

VPRAŠANJE NEMŠKIH REPARACIJ FLRJ PREDLAGA 10 MILIJARD MESTO 217 MILIJONOV DOLARJEV

Angloameriške okupacijske oblasti so določile za reparacije le 0,39% materialne škode, ki jo je povzročila Nemčija

BEograd, 17. — Današnja «Borba» piše, da hoče vlada ZDA, Anglije in Francije odvzeti državam, ki so bile žrtev nemškega napada, pravico do reparacij in s tem onemogočajo obnovu. Z druge strani pa puščajo nedokazano nemško vojno industrijo. Ameriški in britanski predstavniki v nadzorstvenem svetu so brez vsakega vzroka odbili načrt o reparacijah, ki ga je izdelala komisija štirih držav.

Angloameriške okupacijske oblasti so prvotno označile 1977 podjetij, ki so imela izročiti na račun reparacij zoperne pa so brez odobritve nadzorstvenega sveta spremenile seznam in navedle samo 682 tovarn. Britanske vojaške oblasti so s seznamom zbrisale večje število vojaških podjetij in so določile za demontiranje taka podjetja, ki delajo za mirno dobo, kakor na pr. tovarne mila in podobne. Francoske okupacijske oblasti so dale na razpolago medzavestniškega urada za reparacije 176 podjetij. Skupna vrednost podjetij in ladij zapadnega področja Nemčije, ki so določene za reparacije bo znašala 217 milijonov 883 tisoč dolarjev.

To je komaj 0,39% materialne škode, ki jo je Nemčija povzročila prizadetim državam. Mednarodna konferenca za reparacije je ocenila škodo teh držav na 53 milijard in 400 milijonov dolarjev.

«Borba» piše na to, da je Jugoslavija, ki je med državami, ki so bile v vojni najbolj prizadete, podpirala resolucijo urada za reparacije, ki so jo poslali Svetu zunanjih ministrov in s katero obžaljuje, da se je le malo število podjetij na zapadnih področjih določilo za reparacije. Ker pa se je zasedanje Sveta zunanjih ministrov zaključilo, ne da bi razpravljali o tej resoluciji, je jugoslovanska vlada predlagala sklicanje konference prizadetih držav. Poig valila na konferenco je jugoslovanska vlada izročila tudi osebno spomenice, v kateri se zahteva, naj se znesek nemških reparacij, ki bi jih morali dobiti člani mednarodnega urada za reparacije, dodeli vsaj na 10 milijard ameriških dolarjev.

Podpisani bolgarski kulturni delavci očitno protestirajo proti barbarskim metodam novih guvernerjev v nekaterih delih Evrope in pozivajo vse svoje tovariške in bratrske demokratične države, naj se zavamejo za kulturne pravice jugoslovanskih v Trstu in obsidijo vsako nasilje proti njim.

Ta poziv je podpisalo 53 najvidnejših predstavnikov bolgarske kulture, znanosti, in umetnosti, med drugimi tudi Todor Pavlov, Aleksander Obretenov, Ljudmila Stojanova, Georgij Karasiavov, Dimitar Poljanov in drugi.

BATAVJA, 17. — Danes so predstavniki holandske in indonezijske republikanske vlade podpisale dogovor o prekinitvi sovražnosti. Ustanovila bodo demilitarizirano področje na obeh straneh demarkacije in na obeh straneh demarkacije bodo delovali nadzorovalni vojaški člani posredovalne komisije.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga, 17. — Trgovino premoga na debelo bodo urejeval posebne državne ustanove, kakor je bilo določeno tudi za trgovino tkanin in papirja na debelo.

Praga,

TRŽAŠKI DNEVNIK

Za demokratične žene ni ovir

Prof. Macchiari in prof. Lapenna nista hotela sprejeti paketov za bolnike

Pred nekaj dnevi so hotele žene, članke ASIZZ, izročiti v bolnici pri Sv. Ivanu bolnikom na pljučnih paketih z raznim stičem. Mislile so pač, da se njihovi človekoljubni pobudi ne bo nihče upiral. Toda ne. G. prof. Macchiari pa kot zvesti stičnik vodstva bolnice ni hotel prevzeti odgovornosti ter dati dovoljenja, da bi žene lahko razdelile hrano med bolnike.

Prav tako je tudi glavni ravnatelj in prof. Lapenna izjavil, da se ne bo dal vplivati od dobrotnikov ter da ne bo sprejel paketov.

Vendar se nam zdijo, kako si more G. Lapenna lastiti pravico, da na ta način presoja, kdo je bolj potreben pomoči in kdo ne. Če že ne presoja tega človekoljubnega dejanja naših žensk in žisto socialnega suda, bi moral vsaj podariti poštudo ženi kot zdravnik, ter se pogibati za pomoč onim, ki so jo najbolj potrebni. Salomonska odločba G. ravnatelja seveda ni v ničemer presenetljiva našim žensk, ker dobro vedo, s kam imajo opravka.

Nase žene se niso dale ustrašiti in paketi so prišli na svoja mesta. Veliko veselje bolnikom. Za pomoč demokratične žene ni in ne more biti zaprek. Gospodje pri vodstvu uprave bolnice pa si lahko štejejo v veliko čast, da na ta način dokazujejo svojo človekoljubnost.

Kadija tuži kadija sudi

Š posebno naslodo so pisni reakcionarni glasili sporočili, da je departman za pravne zadeve angleško-ameriške vojaške uprave odbil insočetranske procese proti tov. Brunu D'Esteju. Baj je tukajšnja vojaška uprava ta protest zavrnila izle po rešni preučitvi tega primera. To zavrnitev smo pričakovali, saj je tov. D'Esteja aretirali in postavila pred sodišče civilna policija po nalogo vojaške uprave, zato si nismo delali nikakršni utvar in je nje zavrnitev nov dokaz za to, kar smo že stokrat ugovarjali.

Imperialisti in njihovi predstavniki v Trstu menijo, da je po dve in pol letih pripravka, a katerim so hoteli med tukajšnjim prebivalstvom spraviti ob ugled partizane in partizanski pokret, prišel sedaj ugoden in dovolj zrel trenutek, da postavijo pred porotno civilno sodišče, partizane in predstavnike ljudstva, kakršen je tov. D'Esteje prav ni za to kompetentno. Zato je to ponovni dokaz, da hočejo s to sodbo in obsodbo tov. D'Esteja soditi in obsoditi našo ljudsko oblast. Dejstvo, da se istočasno s tem in s takimi sojenjem po Trstu sprehajajo neobsojeni in amnestirani fašisti, pa je dokaz, da se jih hočejo poslužiti v borbi proti ljudski demokraciji.

"Gospodarstvo"

Zadnja številka "Gospodarstva", ki izhaja v Trstu dvakrat mesečno, prinaša med raznimi poročili gospodarske narave tudi naslednje članke: italijanski carinski sistem otežuje prekrbo Trsta - "Ugostojstva zapošljava tržaško ladjevanje" - "Program škedenjske železarnice" - "Maršalov plan orodje ameriške zunanje politike" in "Kraški in istrski kamen v svetovni trgovini". Uredništvo in uprava lista: Trst, ul. Ruggero Manni 29.

KULTURA

EUGENE O'NEILL: Ana Christie

Pred drugo premiero Slovenskega narodnega gledališča za Tržaško ozemlje

Eugene O'Neill, katerega dramo Ana Christie bo Slovensko narodno gledališče na Tržaško ozemlje uprizorilo danes 18. t. m. ob 15 uri v dvorani prosvetnega društva pri Sv. Ivanu (Skamperle) kot drugo premiero v letinski sezoni, je najpomembnejši ameriški dramatik. Rodil se je 16. oktobra 1898 - po tematskem slavi letos svojo 60. letnico - v New Yorku. Odraščal je v slepeh odrskih lučih in pisanih kulisah, kar mu je omogočilo, da si je že zgodaj izostril posluš za odrsko učinkovitost, ki je danj tako značilna.

Njegova mladost je bila burna. Kot gledališki otrok je v rani mladosti prepotoval v igralško družino svojega očeta Jamesa O'Neilla, slavnega igralca Shakespearskih likov, skoraj vsu Ameriko. Nofranji nemir, ki je rasel iz hrepnenja po pustolovčinah in iz želje spoznati življenje, pa ga je odtrgal se zgodaj od gledališke družine in ga gnal v Honduras iskat zlato. Tam si je nakopal tropsko malarijo. Ko je odrasel, je kot nameren kurjač prekal na ladjo in krizaril tri leta po morjih in oceanih, nakar je postal novinar. Končno se je vrnil k gledališču in prišel pisati drame za gledališko skupino v Princetown, kar se je prej teoretično podkval pri profesorju Bakerju na Harvardski univerzi.

Pisati je začel zelo mlád. Ko je izšla njegova prva drama «Za ozorjem», v kateri je razgledil socialne krivice malih ljudi, mu je bilo komaj 24 let. Snov za svoje prveence je zajemal iz življenja, ki ga je spoznal pri svojih pustolovčinah. V teh delih je prikazoval življenje ljudi, ki jih je veličastna družba spravila na dno, ter iskal v njih človeka, ki ga nosijo pod umazano, trdo skorjo bezličnih navad. Za tega obdobja njegovega ustvarjanja je značilen, kljub hoteni odrski učinkovitosti, zdrav realizem, s katerim se je boril proti zlaganim nezlojenskim zgodbam in s katerim si je tudi priboril človeka najboljšega ameriškega dramatika. V svojem poznejšem ustvarjanju pa se je začel upogibati v moraliziranje, mistično in filozofiranje (na pr.

Zavarovanci ne priznajo dolgov vodstva Bolniške blagajne

V Trstu in okolici naj se postavi čim več zdravstvenih zavodov

Veliko smo že pisali o Bolniški blagajni in vsakokrat opozorili vojaške oblasti na nepravilnosti in zvezi z upravo in vodstvom pri tej delavski ustanovi. Kljub temu da ima Bolniška blagajna veliko materialnih virov na razpolago, prvi v svoji finančni politiki prav zaradi nepravilnosti pri upravljanju v propast. Raznim voditeljem, ki so prevzeli vodstvo Bolniške blagajne v svoje roke za časa fašizma, pač ne pride na misel, da bi vodili takšno politiko, ki bi šla v korist zavarovancev, marveč jih vodijo predvsem politična načela.

Bolniška blagajna je imela v svoji upravi tudi kliniko, na kateri so dobili prvo pomoč zavarovanci, ter je na ta način zlasti prištedila na fondih. Pomejno pa je prevzela v upravo Italijanski Rdeči križ, ki sedaj skuša na vsak način zavičevati, da bi izročil kliniko prvotnim lastnikom. Bolniška blagajna pa mora prav zaradi tega, ker se zdravi, v glavni tržaški bolnici številni člani Bolniške blagajne, izdajati velike vsote zlasti še, ker je nastala dnevna oskrbovalnica v bolnici od 850 do 1400 lir dnevno.

Poleg tega pa skuša Italijanski Rdeči križ doseči od Bolniške blagajne, da bi ta nastavila vseh celotnih 27 uradnikov, med njimi celo nekoga kaplana. S tem bi seveda prelože vse breme Italijanskega Rdečega križa na Bolniško blagajno ter bi se s povečal še itak preveliki upravni aparat. Toda vodstvo Bolniške blagajne za vse to ni mar. V mehaniki delavnic, ki prav za prav nima nobenega dela, so poleg vojne obrata hoteli nastaviti še ravnatelja.

Jasno je, da gre vse to v breme zavarovancev in da se vodstvo izogiba, res da plačujejo del zavarovalnice delodajalci in je majhnen del zavarovanci sami. Res je sicer, da plačujejo deloma zavarovalni prispevke delodajalci, toda pri tem

Cecchelin obsojen na 5 let ječe

Ostali na 28, 26 in 24 let ječe

Od devetih zjutraj pa do 15.30 popoldne so se sodniki porotnega sodišča posvetovali, preden so izrekli sodbo proti komedijantu Cecchelinu in ostalim. Radovedno občinstvo, ki je dosejal med razpravo skorajda naposledno sodno dvorano do zadnjega klička, se je večerj prav zaradi tega naveličalo čakati sodbo, tako da je popoldne razmeroma malo občinstva prisostvovalo čitanju sodbe.

Predsednik sodišča dr. Minosso je ob 15.30 prebral teko obsebo. Sodišče je spoznalo obtožbene Gobbino, Mušino in Kumarja za krive umora in odvzema osebne svobode, Kumarja še glede dejanj proti javni moral. Stuljeja samo umora.

Gledališki list

Ob premieri Cankarjevega «Kralja na Betajnovi» je izšla tudi prva številka Gledališkega lista SNG za tekočo sezono s sledečo vsebino: A. Budal: «V zabekli sezoni», «Borbena umetnost Ivana Cankarja»; V. Bartol: «Kralj na Betajnovi»; Just Košuta: «Cankarjev Kralj na Betajnovi na Primorskem»; P. P. «Dr. A. Budal, novi upravnik SNG»; «Režiser Jose Babič», «Spremembe v SNG in v Delo v pretekli sezoni».

Taj prvi številki je priložen kratak izvešček «Kralja na Betajnovi» v italijanski. List izdaja uprava SNG v Trstu in se prodaja pri predstavah.

FIZKULTURA

V borbi za točke...

Pester športni spored od košarke pa do teka čez drn in strn

Skekdenska petorica, ki je tako lopo startala v prvenstvu Tržaškega ozemlja, bo danes naletela na enega izmed najnevarnejših nasprotnikov na petorico Tomažiča, ki je eden dni tega iztrgala 3 točke tekancu za prvo mesto Skočevo. Nedvomno bo to najzanimivejša tekma danšnjega kola, to toliko bolj, ker sta oba nasprotnika v borbi za najvišji naslov. Ni prenenje, če trdimo, da bo kot zmagovalec izšlo tehnično močstvo Tomažiča, vendar pa znajo tudi Skedenci, ki so znani po svoji borbenosti, zagirati kako grenko Tomažičevim igralcem in njihovim navijačem.

Skočlet, ki je nekaj časa tega ni se izgubil noben tekmo, bo danes gostoval v Izoli, kjer mu, po parirju sodce, tudi ne more uti zmagati in s tem si bo še okrepil stanje v kvalifikacijski lestvici. Zanimivji borbi bosta tudi med Sv. Alojzijem in Torvarno strojev in med DSZ ES ter Arzenalom. Medtem ko mislimo, da bo v prvi zmagal Sv. Alojzij, za drugo ne moremo prerokovati.

Med ženskimi ekipami bo v Trstu tekma med Rinaldijem in Tomažičem, v Izoli pa med Izolo in petorico iz Barkovlje.

Za okrožno prvenstvo moških ekip bodo odigrali dve tekmi, za prvenstvo ženskih ekip pa tri tekme, od katerih bo najzanimivejša med Kruškami (Vesna) in med Col ILVO.

Prvenstvo Tržaškega ozemlja - moške ekipe: Igrišče Col ILVA ob 10 Tomažič-Skekdenci; v Izoli ob 11 Izola-Skočlet; Igrišče DSZ ES ob 10 Sv. Alojzij-Tovarna strojev, ob 11.30 DSZ ES-Arzenal.

Ženske ekipe: V Izoli ob 10 Izola-Barkovlje; Igrišče DSZ ES ob 13 Tomažič-A-Rinaldi.

Okrožno prvenstvo - moške ekipe: Igrišče v Barkovljah ob 10 Rinaldi-Skočlet B; Igrišče DSZ ES ob 9 ECA-Sv. Alojzij B.

S samim skladiom za pomoč

ne reši vprašanje brezposelnosti

Kakor v Italiji, tako se je tudi v Trstu začela akcija za skladi za zimsko pomoč. Delavci seveda niso proti temu, da bi prisločili na pomoč svojim brezposelnim tovarišem, toda mislijo, da se s to omejeno pomočjo ne da rešiti vprašanje brezposelnosti. V Italiji je pokrenila akcijo za nabiranje in pomoči splošna zveza dela, toda nato si jo je prilastila vlada. Od tedaj pa gledajo delavci na to vidno inaktivno z neupanjem, ker ne vedo, ali bodo tudi industriji prispelavali del. Poleg tega pa je nevarnost, da bo vlada izkoristila to pomoč za to, da uspeva brezposelnost ter ne omešuje na uspešnejši ukrepi, da omili brezposelnost. Ista nevarnost je tudi tu. Zato ni ta akcija med delavci vedno enega navdušenja, ki bi ga bilo treba pričakovati, če bi imela zgolj humanitarni značaj. Vsi delavci pravijo, naj se raje pospeši industrijska proizvodnja in obnova in gradnja stanovanjskih hiš. Vsa nabrana pomoč pa bo le kaplja v morju.

Delavci tudi pravijo, da bi bilo mnogo bolj pametno, če bi kar oni sami nabirali na krajih dela denar za svoje brezposelne tovariše.

Delavci ne bodo odnehali

dokler jim ne bodo priznane upravičene zahteve

Vprašanje nove mezdne pogodbe postaja vedno bolj pereče. V mnogih tovarnah in podjetjih so delavci že stopili v kratke stavke za zahtevo, da se nove mezdne pogodbe uveljavijo. Večkrat pa so bile take kratke protestne stavke pri Agulji, v tržaški tovarni testenin, v arzenalu, rafineriji Iro in tovarni ogljikove kisline.

Vse to pa je le začetek. Delavci se ne bodo ustavili je pri kratkih stavkah, ki so delodajalcem in v splošnem. Vsakdo namreč ve, da delodajalci popustijo le, če so prisiljeni. Zato ne bodo delavci odnehali. Spritno odklonilnega stavčiča delodajalcev do novih delovnih pogojev pa postajajo delavske vrste vedno bolj strnjene, ker se tudi delavci, veljani v Delavsko zbornico, vedno bolj zavajajo, da jim bo le s skupnim snižnim nastopom uspešno iztrgati delodajalcem zobjektivne plače in delovnih pogojev, ki jim bodo zagotovili vsaj zmožno življenje.

Borba med delavci in delodajalci seveda ne bo lahka in delavci to dobro vedo. Dobro pa tudi vedo, da ne bodo s popuščanjem prav nič dosegli in jih bodo gospodarji vedno bolj izkoriščali, če se jim ne postavijo odločno po robu. Zato pa med delavstvom skupno z nezadovoljstvom narašča tudi odločnost, proritaj si boljše delovne in mezdne pogoje. Dosejati smo imeli v naših kratke stavke, pričakovali pa je, da se bo borba še bolj zostrila, če delodajalci ne bodo hoteli ugoditi pravičnim zahtevam delavcev. Zato ni nobenega dvoma, da bodo morali delodajalci končno popustiti in pristati na pogajanja za novo delovno pogodbo.

Namišljeni policaj končal v zaporu

Prejšnjo noč okrog ene ure je policaja aretirala 22-letnega Bratovca Evgenija iz ul. San Francesco 30. Ko so policaji šli mimo neke gostilne z okolišju Ljudskega vrta so ga našli, ko se je izdal za policajca in podil goste iz gostilne. Vprašali so ga, kaj pokaže svojo policijsko izkaznico, kar pa Bratovca ni mogel storiti, ker je ni imel. Zato so ga aretirali in odpeljali v ul. Tigor.

Nerka beži od matere

Prejšnjo noč okrog 1.30 je nek poltletni deklico Bertino Aurelijo Karz, ki se je klatila brez cilja po mestu. Odpeljal jo je na glavno policijo, kjer je deklica prenočila v policijskih uradih.

Danes tek čez drn in strn

Danes ob 10 uri bo tek čez drn in strn na Montebellu. Zbor atletov je ob 9.30 pred glavnim vhodom konjskega dirkališča.

Turnir v odbojki preložen

Kakor poroča ZDTV, odsek za odbojko, je turnir, ki bi se moral začeti danes, preložen na prihodnji teden.

Priprave za prvomajski telovadni nastop

Vaje za vaditelje in vaditeljice: Trst: danes ob 9 uri za pionirsko vaditelje v prostorih KK Kraljica, za ostale ob isti uri pri PD Skamperlu (Sv. Ivan).

Opelne: danes ob 9 uri tečaj za ženske narčalce, ob 14 uri za ženske narčalce.

Dolina: danes ob 9 do 12 ter od 13 do 15 ure tečaj za moški narčalce, članske in članice.

Priprava vaditeljev za prvomajške vaje je tudi dnevno od 7 do 9 ure v prostorih KK Kraljica.

Vaditelje, ki med tednom nimajo časa, vabimo, da se udeležijo nedeljskih tečajev.

Demokratično ljudstvo ne bo dopustilo,

da preganjajo in biatijo njegove najboljše sinove

Dan za dnem prihajajo v naše uredništvo poročila o resolucijah, ki jih pošilja demokratično ljudstvo iz Trsta in vseh krajev Tržaškega ozemlja na vojaško okupacijsko oblast. Delegaciji, ki prihajajo iz Trsta in vseh krajev Tržaškega ozemlja na vojaško okupacijsko oblast. Delegaciji, ki prihajajo iz Trsta in vseh krajev Tržaškega ozemlja na vojaško okupacijsko oblast. Delegaciji, ki prihajajo iz Trsta in vseh krajev Tržaškega ozemlja na vojaško okupacijsko oblast.

Demokratično množico energično protestirajo proti brutalnemu postopanju CP na dovoljenih ljudskih manifestacijah in zahtevajo, da se napravi čišče med policijo, v kateri vrstah so stevali fašisti, ki se v brutalnosti najbolj odlikujejo, zlasti ko gre za preganjanje partizanov, ki nosijo nemajhne zasluge za njihov poraz v vojni.

Ljudstvo v Greti in Trstenici pravi v svojih pismih med drugim: «VU krši dolžne mirovne pogodbe. Skupaj s CP nastopa proti antifašizmu in partizanom, ki so krivi samo tega, da se borijo za demokracijo in za mlr na To-Ju. Izjavljajo pred vsu javnostjo, da se ljudske množice pripravljene

Dar tržaškemu prirodoslovnemu muzeu

Večraj dopoldne je bila v mestni knjižnici kratka slovesnost, ker je gospod Albert Bois de Chene daroval tržaškemu prirodoslovnemu muzeju zbirko akvarioev in diapositivov o rastlinstvu Julijskih Alp. Gospod Bois de Chene, ki je znan kot navdušen botanik, je kot tak preiskal že vso Juljsko krajino in je celo pred vojno uredil botanični vrt v Trentarski dolini. Zbirka 45 akvarioev in 100 diapositivov je pod vodstvom in po načelih dr. Pavla napravil slikar Sivini, za kar sta oba porabila dva meseca dela. S to zbirko posnetkov najbolj redkih primerkov alpejskega rastlinstva, se je naš prirodoslovni muzej zelo obogatil. Večrajnji svečan predaji so prisostvovali predsednik, tržaške občine odvetnik Mian, vršilec občinskega predsednika dr. Palfutan, rektor tržaške univerze in drugi predstavniki tukajšnjih oblasti.

Neka demokratiška skupina, ki je poslala svojo delegacijo k polkovniku Gardnerju, ugotavlja: «Polk Gardner nas ni hotel niti sprejeti, da bi mu sporočili naše želje in zahteve. Poslali so nas k navadnemu policajcu, št. 3464 kateremu smo morali izročiti naše prošeste. To je demokracija okupacijske uprave».

Radijski sporedi

TRST II (m 238.6/Kc 1260) v nedeljo 18. januarja

7.29. Otvoritve, 7.30. Koledar, 7.35. Jutranja glasba, 7.45. Napoved časa in poročila, 8.00. Jutranji glasbeni pozdrav, 8.30. Zaključek, 9.30. Kmetijska oddaja, 10.00. Maša od sv. Justa (15 minut klasične glasbe), 11.15. Corelli: «Božični koncert», 11.30. Priloga, 11.45. Reproductura glasba, 12.45. Napoved časa in poročila, 13.00. Glasba po željah, 14.00. Fantje na vasi, 14.15. Pregled tiska, 14.29. Citanje sporeda, 14.30. Zaključek, 16.30. Otroška oddaja, 17.00. Nedeljska popoldanska glasba, 18.00. Narodopisno pregajanje, 18.15. Stravinskij: Zenitev (simfonična suita), 18.40. Pester spored slovenske narodne glasbe, 19.15. Glasbene slike, 19.45. Napoved časa in poročila, 20.00. Iz opernega sveta, 20.45. Kulturni utrinki, 21.00. Vesela oddaja, 21.30. Lahka glasba, 22.00. Gerschwin: Klavirski koncert, 22.30. Plesna glasba, 23.15. Napoved časa in poročila, 23.30. Citanje sporeda, 23.35. Polnočna glasba, 24.00. Zaključek.

ALI SI ŽE NAROČNIK PRIMORSKEGA DNEVNIKA?

Iz gostilne v umobolnico

Včeraj zjutraj kmalu po pomoči je policijska izvidnica na ulici Molino a Vento našla pred gostilno D. Pin 34-letnega Petra Blacherja, ki je bil tako pijan, da skoraj hoditi ni mogel. Ker na poziv policajev ni hotel dorov, so ga odpeljali v policijske zapore na Istrski cesti. Ko je bil Blacher nekaj časa v celnici, pa ga je nenadoma začela mečati hujst, da je začel butati z glavjo ob zid in se valjati po tleh.

Policija je poklicala na pomoč Rdeči križ. Ko je prišel zdravnik je Blacherja božjast popustila in postal je tako miren, da zdravnik ni smatral za umestno, da bi ga prepeljal v bolnico. Ne dolgo potem ko je zdravnik odšel, pa se je Blacherju povrnil napad in z zemerjenostjo so ga morali odpeljati v bolnico. Tam so mu povežali rane na rokah in na obrazu in ga potem odpeljali v umobolnico, kjer so ga sprejeli v opazovanje.

Namišljeni policaj končal v zaporu

Prejšnjo noč okrog ene ure je policaja aretirala 22-letnega Bratovca Evgenija iz ul. San Francesco 30. Ko so policaji šli mimo neke gostilne z okolišju Ljudskega vrta so ga našli, ko se je izdal za policajca in podil goste iz gostilne. Vprašali so ga, kaj pokaže svojo policijsko izkaznico, kar pa Bratovca ni mogel storiti, ker je ni imel. Zato so ga aretirali in odpeljali v ul. Tigor.

Danes tek čez drn in strn

Danes ob 10 uri bo tek čez drn in strn na Montebellu. Zbor atletov je ob 9.30 pred glavnim vhodom konjskega dirkališča.

Turnir v odbojki preložen

Kakor poroča ZDTV, odsek za odbojko, je turnir, ki bi se moral začeti danes, preložen na prihodnji teden.

Priprave za prvomajski telovadni nastop

Vaje za vaditelje in vaditeljice: Trst: danes ob 9 uri za pionirsko vaditelje v prostorih KK Kraljica, za ostale ob isti uri pri PD Skamperlu (Sv. Ivan).

Opelne: danes ob 9 uri tečaj za ženske narčalce, ob 14 uri za ženske narčalce.

Dolina: danes ob 9 do 12 ter od 13 do 15 ure tečaj za moški narčalce, članske in članice.

Priprava vaditeljev za prvomajške vaje je tudi dnevno od 7 do 9 ure v prostorih KK Kraljica.

Vaditelje, ki med tednom nimajo časa, vabimo, da se udeležijo nedeljskih tečajev.

KOLENDAR

Nedelja 18. januarja
Vera, Silna
Sonce vzhaja ob 7.41, zahaja ob 16.49. Dolžina dneva 9.08.
Luna vzhaja ob 11.05.
Jutri 19. januarja
Kanut, Hranimur

Spominski dnevi

1689 se je rodil Montesquieu Charles, francoski filozof in pisatelj. Umrl je 10. 2. 1755.

1943 so savinjski partizani osvobodili Solčavo.

1943 je Rdeča armada strla blokada Leningrada.

PRESKRBA

Sladkor za delavce, ki se hranijo v menzah in civilnih kuhinjah. Obveščamo namestence oziroma lastnike civilnih kuhinj in menz, da se po 19. t. m. začne razdeljevanje po pol kg sladkorja. Cena je 222 lir za kg. Konec razdeljevanja 10. t. m.

Izredna delitev sladkorja za brezposelne upravičene in preječe Jutri 19. t. m. bodo začeli deliti za mestne in podzemske brezposelne, upokojence in reveže po 1 kg sladkorja na odredek 40 e prednostnih živilskih nakazil. Opozorjamo, da bodo v predmetni začetni deliti samo na prednostne nakazilce brezposelnih. Delitev za ostale skupine bomo naknadno objavili. Cena 230 lir za mesto ter 232 lir za podzemske.

Razdeljevanje bo v sledečih trgovinah: ul. Fabio Gioia, 6, od 8 do 12 ter 14.30 do 17.30 ure; trg V. Veneta, Viemska cesta 73, ul. V. Muzio (Sv. Vd), ter ul. G. Cesare (postaja Campo Marzio) od 8 do 12.30 ter od 16 do 19 ure.

Vodje podzemskih prehranjevalnih uradov so vabjeni, da se oglejše sporoča vsem članom, da bo v ponedeljek 19. t. m. ob 20.30 članski sestanek s predavanjem v kralju Tomažiča. Vabljeno so vsi članki po predavanju botro razdeljati val novo izkaznice.

Istodono obveščamo, da se bo torek 20. t. m. ob 20 uri v prostoru pri Cirilu, v ul. Sv. Marka 21 tečaj slovenskega.

Poučeval bo prof. Bambič. Cesta zaprta za promet

Občina sporoča, da bo s ponedeljk 19. t. m. cesta delo Stiglo (med via Giulia in Perotto Scoglietto) zaprta za promet med 21 tečaj popravila.

ENOTNI SINDIKATI

Zavarovalna stroka. V ponedeljek 19. t. m. ob 18.30 na seždu v ul. Zonta 2 seja upravnega odbora.

Gradbena stroka. Vsi delavci, ki so bili zaposleni pri komerciju in ki morajo prejeti različne dohodninske davke, naj se zglasijo zaradi tega pri združenem konorciju.

KINO

KINO OB MORJU, 14.00: «V imenu življenja», sovjetski film. Sedi kulturni film «Vzpon na Pamir».

FILDRAMMATICO, 14.00: «Ugodna dolina», G. Garson, G. Peck, FENICE, 14.00: «Kalkula», Alan Ladd in William Bend S.

ALABARDA, 14.00: «Plamen krvi», Barbara Stanwyck, F. Mac Murray.

GARIBALDI, 14.00: «Glavna cesta», Georg Raft, Bogart, Ana Sheridan.

MASIMO, 14.00: «Zoroštev znamenjen», T. Power, L. Darnell.

ARMONIA, 14.00: «Oropano mesto», J. Wjat, R. Dix.

ODEON, 14.00: «Porodil sem se s čarovnico», Fridrik March.

IDEALE, 14.00: «Brebantska Ge-nevefa».

MARCONI, 14.00: «Blodnja», Ingrid Bergman, R. Montgomery.

SAVONA, 14.00: «Martin Eden», iz romana J. Londona, Glen Ford, Claire Trevor.

Pri kraškem teranju

TRST - ULICA VALDIRIVIO

se pripravljajo za obilen obdobje. Dobra vina, izvrstna domača kuhinja, sprejema tudi obiskovalce.

JOSIP ZINI (Zink)

Zahujaba soproga AMALIIA roj. BANDEL, sinovi kap. IVAN in inž. ALEKSANDER, nevesta BRUNA s hčerko MILENO, bratje monsinjor ANDREJ in dr. PETER, sestra JOSIPINA (odsotna) ter ostali

KMEČKE OBDELOVALNE ZADRUGE in njihove naloge

STANKO ČOK

Dva sta osnovna elementa, ki sta neposredno vplivala na ustanovitve prvih kmečkih obdelovalnih združenj v Jugoslaviji. Prvi element je zavest o prednosti skupnega dela in medsebojne pomoči, ki se je pomešala v narodno-osvobodilni borbi pokopljanih in junakov krvjo. Drugi element je agrarna reforma, ki je dala zemljo kot temelj za ustanovitve kmečke obdelovalne

z namenom zvišanja doprinosov zasejane površine. Člani sami priznavajo, da sedaj razmeroma manj delajo, kakor so delali poprej kot privatniki in da imajo večje dohodek. Povečali so si v kratkem času živi in mrtvi inventar ter obdelali večje površine zemlje, kakor so jo obdelovali poprej, zaposlili so pri tem vse družinske člane, moške in ženske, razen šolskoobveznih otrok. Vzrok premalega števila kmečkih obdelovalnih združenj pri nas leži predvsem v pomanjkanju za družne zavesti, v neodločnosti in strahu pred prelomitvijo s preteklostjo, predvsem pa strahu pred prehodnim stanjem. Osebnostni egoizem je še vedno tisti, ki odvrača od skupnosti, ki išče v skupnosti samo trenutne koristi zase in ni pripravljen na žrtve.

SKRIB ZA OTROKE

SONCEN ZIMSKI DAN NA NAST OBALTI JE ZVABIL OTROČICE IZ OTROSKEGA DOMA V LOSINJU NA OBREZJE.

zadruge (Sageto), katero so ustanovili bivši koloni. V prvem primeru so ustanovili zadruge mali posestniki, s tem da so združili svojo zemljo, mrtve in živ inventar ter začeli zemljo obdelovati skupno, skupno gojiti govedo, prasice, itd. V drugem primeru so pa bivši koloni sklenili obdelovati del nezadelejnega zemljišča, ki jim je pripadel po agrarni reformi, skupno poseljujejo se pri tem in tudi za obdelavo svoje privatne zemlje, skupnega mrtvega in živčnega nezadelejnega inventarja. Na vsaki način je v prvem primeru zadruška zavest dosegla naj-

višjo stopnjo, kar so pokazali člani s tem, da so se člani odrekli privatni lastnini in korist skupnosti. S tem so prestali težko preizkušnjo, da so prešli čez v meso in kri vzrasli katerega malega posestnika, da se ubija na svojem drobnem in siromahem kočim zemlji brez pravega haska.

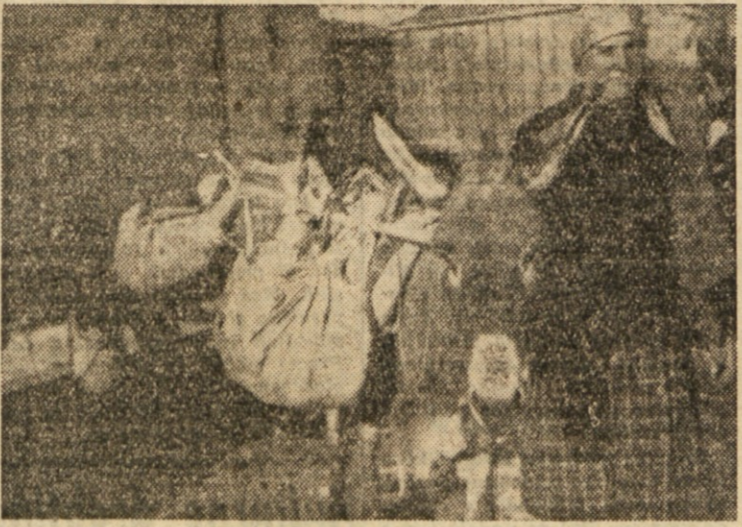
Drugi je pa bolj priloženostni primer, nastal po izvedbi agrarne reforme, ko se ni mogla razdeliti zemlja med vse reflektan-

«Primorski dnevnik» je po svoji informativnosti na višini vsakega najbolj informiranega evropskega dnevnika. Prinaša vesti sledečih časopisnih agencij: ATI (Trst), TANJUG (Jugoslavija), TASS (Sovjetska z.), AFP (Francija), ČTK (ČSR), ATA (Albanija), ONA (Anglija-Amerika), ANSA (Italija), New China News (Kitajska).

GANGSTER v generalski uniformi

Generalmajor ameriške vojske Benneth Meiers je bil med vojno načelnik intendantne ameriških vojnih zračnih sil. Odlikovan je bil z redoma za sodično službo in za zaslug. Sedaj se je umaknil v pokoj z mesečno pokojnino 400 dolarjev. Spisek zaslug tega ameriškega generala je bil sedaj dopolnjen z važnimi dopolnili. Senatska komisija, ki je matkova vojne dobičke zrakoplovnega inženjerskega Huesa, je naskrat našla tudi na Meiersove priroke. Izkazalo se je, da je generalmajor Meiers najzabavljivejši slepar, spekulirer in podkupovalc. Po svojih ljudeh je imel pri vo-

Zbirne baze za mleko

ISTRISKE ŽENE SO NOSILE MLEKO PO DESET IN TUDI VEČ KILOMETROV DALEČ NA SVOJIH OSLEČIKH. LJUDSKA OBLAST JEM JE TO TEŽAVO OLAJŠALA Z USTANOVITVJO ZBIRNIH BAZ ZA MLEKO.

jni upravi zagotovljeno prvenstvo pri proizvodnji tvrdke «Avion Electric Company». Svoj visoki položaj pa je izkoristil pri pogodbah z drugimi industrijami, s tem da je zahteval na stotisoče dolarjev podkupnine. Leta 1943 je generalmajor Me-

NEMŠKE UNIVERZE propagirajo neofašizem

ciolarno, temveč le zato, ker se je bala hitlerizma kot sile, ki je po njihovem mišljenju bila vse preveč napredna. Na em imed največjih nemških visokih šol v zapadni Nemčiji je danes med 150 profesorji in docenti, komaj 6 naprednih znanstvenikov in 2 socialisti. Zato imajo mladi učenjaki, ki bi se sicer hoteli energično odkloniti od narodnega socializma, pred seboj zelo težko življenje. Posledica takega položaja na nemških univerzah in visokih šolah zadržuje Nemčije, da se samostojno misleči in zmogljivi docenti in asistenti selijo iz angleškega zasedbenega področja v sovjetsko, zlasti se zato, ker so tudi gnotni pogoji v sovjetski oblasti mnogo ugodnejši. Konservativni profesorji, ki so obvladali zapadonemške univerze in visoke šole, delujejo v tej smeri, da bi se tudi akademsko življenje mladih prav nič ne razlikovalo od načina življenja iz časa svoje najhujše hohenzollernske reakcije. Če pa tudi profesorji, ki se žele ograditi z nepremostljivim pasom in ki pišejo znanstvena dela v popolni odločitvi od trdnih in težkih povojnih pogojev. To se tiče zlasti profesorjev sociologije. Pri tem pa, po starem

300-krat več na leto kot z miala pokojnina. Čeprav je ta general-gangster samo majhna ribica v primeri z drugimi ebusinessmen-zasluzkarji, ki so obogatili na račun vojne, je kljub temu karakteristični primer korupcije. Gonja dolarskih vojnih hujskačev ima isti koren s temnimi posli Meiersa, to je nenasitna želja po dobičku. Ljudje istega značaja kot podkupljivi general, ki je v redni vojni nagrabil milijone, a tem da je vojski prodajal letala, ki so pomenila posadkam gotovo smrt, so danes najbolj navdušeni propagandisti oboroževanja in odkriti zagovorniki nove vojne iz različnih razlogov, ker se ne morejo odreči dobičku.

Predstavniki velikih industrijskih družb, ki ne morejo pozabiti svojih zaslužkov, so na nedavni konferenci v Springfieldu zahtevali, da se štirikratno poveča produkcija vojnih letal. V skladu s težnjami teh industrijscev, ki si želijo, da bi se dalje bogatili na račun vojnih naročil, je načelnik zračne obrambe general Stratmeier imel na konferenci vojnoujstaski govor, v katerem je zahteval povečanje ameriških zračnih sil.

Generalmajorju Bennethu Meiersu so bila odvzeta odlikovanja, ker so njegovi skandalozni posli preveč razburili ameriški narod. Njegovo vlogo so sedaj prevzeli drugi podkupljivi spekulanti, ki bodo zaradi temnih dobičarskih poslov ebusinessmenov z Wall-streeta, nadaljevali njegovo ravnanje, dokler ne bo vse take «Meiersove dosegla pravična roka ljudstva.

KRATKE VESTI

BUKARESTA. — V smislu trgovskega dogovora z Italijo bo Romunja izvozila v Italijo 3000 ton koruze. VARSAVA. — V Gdnji so odprli prvo delavsko univerzo mladinske organizacije delavske stranke. PRAGA. — V Pragi se pripravljajo na razstavo jugoslovanskih slikarjev XIX. in XX. stoletja. V ta namen je prišla v Prago posebna jugoslovanska delegacija. Razstavo bodo odprli jutri 15. I. m. SOFJA. — V Sofiji so menjali ratifikacijske listine o dogovoru za kulturno sodelovanje med Bolgarijo in Poljsko, ki je bil sklenjen v Varsavi 28. junija 1947. VARSAVA. — Poljska zveza bivših španskih borcev «Dombrowski brigade» je nabrala 2 milijona in 450 tisoč zlotov za pomoč žrtvam fašizma. Od tega so določili milijon zlotov za pomoč vdovam in sirotam padlih, ostalo pa bodo poslali borcem v Španiji. TOKIO. — Na Japonskem obstaja cenzura, ki sistematično izločuje vse vesti, ki se nanašajo na Henryja Wallacea. Šef cenzure je brigadni general Curtney, ki je glavni svetnik Mac Arturja.

Obiskujte tečaje za slovenščino

ZENE IZ GAZONA SE VSE ZADOLJIVNE UCLJO PISANJA NA VEČERNEM TEČAJU. PREJ VSEGA TEGA NISO MOGLE, KER SO NOC IN DAN MORALE GARATI, KER JE GOSPODAR ZAHTEVAL POLOVICO PRIDELKA, KI JIM SEDAJ VES OŠTANE.

STOLET SLOVANSTVA 1848-1948

Slovanstvo kot celota je preživelo v poslednjih sto letih tako globoko izpremembo, da nekaj podobnega ne najdemo v vsej svetovni zgodovini, in zlasti ne v razmeroma tako kratkem času, kakor je v življenju narodov eno stoletje. Te izpremembe nam postanejo jasne, če vzporedi-

mo, kako je bilo slovanstvo zastopano na prvem Slovanskem kongresu v Pragi v letu 1848 in kako bo zastopano na drugem povojnem kongresu, ki se bo pet vrtil v Pragi v jubilejnem letu 1948. Na prvem Slovanskem kongresu je zastopal največji slovanski narod emigrant Mihael Bakunin, katerega so carski policijski agenti vedno pazljivo zasledovali. Poljski narod so zastopali Poljaki iz Galicije in emigranti, o ukrajinskem narodu se tedaj še ni govorilo, zastopali so ga Rusini iz Galicije. Med Slovani habesburške monarhije so imeli na praškem kongresu svoje delegacije. Čehi, Slovaki, Hrvati, Slovenci in Srbi. O bolgarskem narodu se je tedaj zelo malo vedelo tudi med samimi Slovani.

Svojo samostojno državo je imel v tedanji dobi samo ruski narod medtem ko je bil poljski narod razdeljen in je moral živeti v treh državah. Toda ruski despotski režim ni narodnostno in politično teroriziral samo Belorus, Poljake in Ukrajince, temveč je držal v političnem, socialnem in kulturnem suženjstvu tudi svoj lastni — veliki ruski narod. Kako so v tej dobi živeli slovanski narodi — z izjemo poljskih plemečastev — v Avstro-ogrski monarhiji, je vsem splošno znano. Madžari bodo v letu 1948 predstavili svetu svojo revolucijo iz leta 1848 kot avanturdo revolucijskega gibanja v srednji Evropi in kot edino resnično revolucijo. Da pa je to dejansko bila sovniščična in imperialistična revolucija, tega pa seveda danes ne bodo rekli. Kljub temu pa njen značaj najlepše opisuje epizoda na seji ogrskega parlamenta, ki je tedaj zasedal v Bratislavi. Ko je Ludevit Stur predlagal ukinitve suženjstva, mu je veliki madžarski revolucionar L. Košut odgovoril, da to ni mogoče, ker je suženjstvo ugodno, ki jo je sam Bog prisodil kmetom. Primérjamo s tem, kako velike zasluge so imeli za ukinitve suženjstva Karel Havlicek-Borovský, vodilni članski politiki tedanje dobe in ž njimi češko kmečko ljudstvo.

Druga polovica stoletja je prinesla narodno in državno svobodo Srbom in Bolgarom, marita revolucija, je dala svobodo ne samo Rusom, Ukrajincem in Belorusom, temveč tudi vsem narodom bivšega carskega imperija in je postavila osnove za Zvezo sovjetskih socialističnih republik, prvi socialistični državi v človeški zgodovini. Velika oktobrska revolucija je zelo pripomogla k temu, da so izšli vsi slovanski narodi — z izjemo lužičkih Srbov — iz prve svetovne vojne kot gospodarji svojih samostojnih držav. Napad, ki ga je v času druge svetovne vojne izvršila nacistična Nemčija ne samo na svobodo, temveč na samo obstoj slovenskih narodov, je poglobil in utrdil davno zavest slovenske vzajemnosti in povzročil, da so se slovanski narodi še bolj tesno navezali in naslonili na Sovjetsko zvezo, katere Redna armada je od septembra

»Narodni kalendar« na Madžarskem V začetku tega meseca so izdale «Nase novine» v Budimpešti kalendar Južnih Slovanov na Madžarskem za leto 1948. Ker Jugoslovani na Madžarskem dolgo let zaradi sovniščičnega zatiranja niso imeli ne možnosti in ne prilike, da bi sledili kulturnemu izdajstvu svojih bratov v Jugoslaviji, je kalendar priložena ljudska citanka, v kateri naj čitatelji, ki jim je kalendar namenjen, našli povezano med svojo narodno kulturo in realnostjo madžarskih delovnih množic.

»Narodni kalendar« na Madžarskem V začetku tega meseca so izdale «Nase novine» v Budimpešti kalendar Južnih Slovanov na Madžarskem za leto 1948. Ker Jugoslovani na Madžarskem dolgo let zaradi sovniščičnega zatiranja niso imeli ne možnosti in ne prilike, da bi sledili kulturnemu izdajstvu svojih bratov v Jugoslaviji, je kalendar priložena ljudska citanka, v kateri naj čitatelji, ki jim je kalendar namenjen, našli povezano med svojo narodno kulturo in realnostjo madžarskih delovnih množic.

NA SMUČI!

ZIMSKO JUTRO NA POKLJUKI

Jadrnice se vračajo brez tovora

Trgovina z belim blagom. Lepa in krasno razvila dekleta so v nočeh natovorjene na velike ladje sredi Jadranskega morja

Znano je, da je trgovina z belim blagom vedno cvetela, po volji pa je zavrela širok obseg tudi v Italiji. Pred nekaj meseci so časopisi objavljali novice o nekaterih ladjah, ki jih je policija ustavila v Sredozemskem morju in v Južnem Jadranu, ki so imele na krovu žene, ne da bi vedele za cilj svojega potovanja. Danes o tem časopisi nič več ne pišejo. Nekaj noči sem — je neka ribiška Cavalotta odprla za pristanišča Cavalotta. Na krovu je imela sedem mladih, belih žen, katerih najstarejša je bila stara 22 let. Sedem deklet, sedem nesrečnih, enabornic iz italijanskega,

VSAKDANJA

avstrijskega in francoskega življenja na dnu. Izvabili so jih z obljubami filmskih pogodb in poštenega zaslužka, potem pa so odplule proti vroči afriški obali. Trgovci z belim blagom najraje teberajo za zbirne baze Bari, Molfetta, Otranto in Garganski rt. Ugolovljeno je, da odpluje sem in tja nekaj jadrnic in manjših ladjah na ribji lov. To samo v nočnih urah ter se urneje »brez rib!« Po priznanju nekaj mornarjev služi večji del teh ladjah za tihotapstvo človeškega mesa. Te jadrnice sredi morja raztovorijo svoj človeški tovor na druge večje ladje, ki jih že pričakujejo. Tako dan za dnem, mesec za mesecem iztinja iz evropskih hiš na tisoče deklet, ki po ukrancu prejmejo »povlek starejših žen tako, da lahko po izterjanju takoj pričnejo s svojim »poslom«. Nekaj od njih prične s svojim enim žid, v njenemu v Port Saidu, Misraju, Tombuktu itd, druge končajo v »šaremih« bogatih muslimanov, tretje pa pridejo v javne hiše, kjer največkrat končajo svojo usodo s smrtjo, bodisi da umrejo od tuberkuloze, sifilisa in drugih spolnih bolezni, bodisi da jih ubijejo v pretepuh. Tiste, ki končajo v »šaremih« morajo trdo delati za svojega gospodarja, ki jih potem, ko so popolnoma izčrpane, brez usmiljenja vrže na cesto, kjer padejo v roke kakšnemu deprivancu. Na ta način nadaljujejo po poti, ki dovede do prezgodnje smrti. Benetke, Trst in Genova so najprihujnejša središča za nabor teh ubogih nesrečnic. Zbiralna baza pa je Bari, kamor pridejo v družbi kakšne žene ali drugih brezposelnice. Prenočijo v kakšnem umazanem prenočišču, dokler se kakšne noči ne včerajo. Za njimi se zgubi vsaka sled! Samo časopisi pišejo nekaj dni o njihovem izginitvu, nakar gre vse v pozabo. Ostane samo žalostni jok staršev, katerih hčerke so človeške zveri s tepimi objubljeni tenabile v dno tujstva in ki niso več drugega kot — mrtve stvari.

BRIZPOSELNOST IN POMAŠKANJE STA TUDI DEBACI MOZA PRIPRAVILI. TA PRIPRAVA LE ZA TOPOLO JUBO, POTEM SI TOLAZI GLAD S CIGARETO, ZVILJE OGOROV. BNEGA POBIRA — SE STIRI...

Brezposelni in žebliček v ključavnici

Ne bojte se: ni nikakoli razprava, ne, ampak rahla zgodba. Taki, ki jo moraš brati po kosilu, potem ko si popil čašico črne kave; blagodejno ti bo pomagala pri prebavi. Brezposelni to sem jaz. Odkar pomnim, sem brez dela, le v letih vojaške službe, vojne in tako dalje sem bil zaposlen. «Tvoj poklic?» je vprašal častnik.

«Vofak!» je odgovoril fant. Pa pustimo to, jaz nisem bil nikoli tako duhovit. Sinoči pri večerji je bil oče dobre volje. Tudi moj oče misli večkrat, da sem brezposeln. Toda moj oče ima mehko srce, ni ga tako mehkega srca v našem mestu. Napisal sem o njem zgodbo in urednik jo je objavil. Ko jo jebral, mi je očka odpustil, da sem brezposeln. Sinoči pa je bil zidane volje, zato ker mu je soboslužnik napravil proračun za popravilo sobovaj: tri deset tisoč lir...

FILMSKE NOVOSTI

STARI VUK, KATEREGA IGRA DOBRICA MILUTINOVIČ V NO- VEM JUGOSLOVANSKEM FILMU «TA NAROD BO ŽIVEL».

trgu, v kavarni, zdolž Carducci-jevo ulico, kaj jaz vem. «Ste brezposeln, pravi. «Sem končal univerzo, prej sem bil bolan. On molči, glavo drži malo sklonjeno na desno, vrat ima ovit v tolneno šarpo. Greva preko prazne ceste, zdaj sva na nasprotnem pločniku. «Kje je ta trgovina z modnim blagom?» pravi. «Modna trgovina?» rečem jaz. «Tukaj? Morda blizu Goldoni-jevega trga, toda tukaj. «Tukaj, pravi. Potem me spet vodi. Pred temno izložbo sva, nad vhodom je tabla: Mode. Nekdo preži za sipo. Tu je zaseda, mislim, beži; nekdo ti je že feldobelj pretpal kosti tu sraven Oberdanovega trga. Toda mož z nagnjeno glavo poteka po špi. Mlad človek odklepa, nato spet zaklene, tudi dekle je notri. Jaz sem sredi trgovine, deklica prižge luč: začetele prodavate. Polica stoji pred mano: «Zakaj, prosim, reče. Zmeraj je tako resen, čita, jaz sem si prižgal cigareto. «Prosims, pravi, tipa mi suk- njo, v žepih išče, v rokavih, pre- tipa podlogo, nato suknič. V jo- ču se ključ. «Ta je za v več. «Ta? «Od stanovanja. Pretpije mi ključič, okoli pa- sa. Nato mi pokaže tisti ključ, o katerem sem rekel, da je za v več. «Ta je torej za v stanovanje, pravi. «Ta je za v več, sem rekla. Potem lista mojo beležnico. «Radovedni smo mi policaji, pravi. «Razumim, rečem jaz. Kaj je talaga v moji bolnišnici? Včeraj sem bil v Kopru, tržaška luča je bila zamegljena, ko smo odšli, stari svetilnik je s težavo čistil me- glo izpred kermeljavega očesa. Zmeraj rdečkasto je njegovo oko. Nato pa je bila nekje istrska ob- la temno zelena, to je: grč je bil temno zelen, in pot je šla po sre- di, prav po sredi proti vrhu. Ko je prišla do grebena, je bilo sonce pred njo na vrhu, todaj se je pot razrasla v škerlani pavil rep... On pravi: «Tudi angleščine se učite?» «Ah, das pripisnam. «Preveč kadite, pravi. Pa ne te skrbi za moje zdravje, ne. «Ste me uvenemirili, rečem. Reče: «Gospodična, pokažite to- sto stvar. Ves čas me je gledala, zdaj naj pokaže — Ali sem bolj izgubil? V veselju družbi bi se lahko smejala na ta račun: gospodična, pokaži- te, in tako dalje. «Ne morem, pravi. Jaz jo gledam, opazujem kre- tnje mladega človeka, policajev. Ona hiti tolmачiti: «Je ostal notris pravi. Skarje ima v rokah, in z njimi beza v ključavnico. Pravi: «Je bil čisto majhen, no- ter je dvisnil. Polja, resno kot znanstvenik: «Povejte, kakšno obliko je imel. «Zebeli, samo ukrivljen, druga- če pravi žebliček»

On nekaj riše v svojo beležnico. Mladi človek pripoveduje: «Kadar je hotela zakleniti vrata, je naša v ključavnici žebelj, na pločniku je stal človek z naočniki, s klobu- kom, ki je imel povšene kraje. Poljač me gleda: blond, naoč- niki, klobuk na očeh. Zakaž so me prisilili, da sem si kupil klo-»

«Odgovorite na to, kar vas vprašam! Da ali ne?» «Univerzo sem končala. «Da, brezposeln ste, da, da, da? Druga dva pa me vodita v so- sednjo sobo. Sed prepisuje mojo izkaznico, moj stari znanec pa odvaja šarpo, glavo drži po stra- ni. Tiplje si vrst. «Oha, pravi. «Vas boli vrat?» rečem. «Nekaj imam tukaj, pravi. «Prehida, rečem; na tega, ki ima svojo izkaznico, pazim. «Brezposeln reče. «Da, rečem jaz. Pravim tistomu, ki drži glavo po strani: «Tvor se vam dela? «Da. «Z masijo morate namazati, s Itjolom, pravim. «Z Itjolom, kaj ne? Tisti, ki piše, je končal pišati. «Najbolje s Itjolom, pravim, je črn, a vse gnulobo potegne ven! «Itjol, kaj ne? Potem je pred mizo, reče: «Zdaj lahko gre, ne? «Naj gre, reče tisti, ki je bil prepisal izkaznico. In jaz grem skozi razsvetljeno vežo ven, mimo kanala, mimo de- kle, ki preži, kje bodo oskubi- le vojaka. Ob kanalu ni neonskih napisov, stvi breg, trg, most — vse je kakor stara modrost. Brez- poseln? Nekdo je šel mimo trgov- vine, v katere ključavnici so našli žebliček, ali je brezposeln? Da! Na poltožo z njim! Baje so deše- le, kejer brezposelnih ni. Baje je tudi bolje tako: toda, kako naj dožive tam resnično zgodbo o žebličku, ki se je zateknil v ključ- avnici, zvečer ko je tako lepo rosił dež, da nisem strpel doma? P. B.

Za časa osebovdinih borb je Bar- ka žrtvovala naznansko mogo- go. Jaz vem, da so Kozjane, Prelož, Pregraj in mnoga dru- ge brkinske vasi žrtvovale prav toliko ali morda še več. Vsa ta resnica pa ne more upodbiti dejstva, da je Barka žrtvovala mnogo — v blagu in v krvi! Po vsej Slovščini živijo borci, ki se bodo Barke s hvaloznostjo spom- injali. Sto in sto in sto jih je, ki so bili deložni stier skromne a vendarle iskrene barske go- stojbnosti. Resnično je uganka, kje je siromasno ljudstvo dobilo toliko živeča, da ga je dan za dnem, skozi leta dolgo delilo s partizanskimi borci. Mi Dolani smo tudi dajali, zmeraj smo dajali, ampak da bi vsek trnu- tek, po dnevu in ponoči, dajali, tega nam ni bilo treba. Skozi Barke je šla glavna pot med Slo- venijo in Istro. Tam so počivale tiste edinice, ki so šle iz Istre v Slovenijo, ali ki so se iz Slovenije vračale v Istro. In vsaka edinica, ki je šla skozi Barke, je bila lačna, vsaka je pa tudi vedela, da

FRANCE MAGAJNA BARKA IN BRKINI

VI. IN POSLEDNJI DEL, V KATEREM ZAČUTI PISEC ŽIVO POTREBO, DA IZPOJE LABODJI SPEV BARKI IN BARČANOM, NJIHOVEM ŽIVLJENJU IN DELU, BARKIM PUPAM, NAKAR POZELJIVO RAZPRAVLJA O BARKSIH STRUKLJIH, KI JIH MERIJO NA KOMOLCE TER ZAKLJUČI S TVEGANO IZJAVO, DA GA NI STRAH MOŠČE- VANJA, KER BO TAKOJ PO ZAKLJUČNI PIKI, PUSTIL RASTI BRKE, DA LJUDJE POZABIJO NJEGOVO OBLIČJE IN TISTI DEL NJEGOVEGA TELESA, KAMOR NA- VADNI ZEMLJANI DELE BATINE

nja za našo stvar, bili so pa tudi trenutki, ko pa je obšla tegoba in bridkost in je dal duška svoji nejevolji. Ko bi se vsi borci, ki so Barke poznali, postavili v korog, bi o njej brez dvoma za- peli: «Včasih nés rada ima, včasih pa godrnja...» Prosim vas, to je človeško! Tisti, ki je brez greha, pa naj vrže na Barke svoj kamen! Koliko krvnega davka je dala

obnavlja. Ne do dolgo, ko bodo izginiti poslednji sledovi raznih «kultura», ne bodo pa tako vrže pozabljene žrtve, ki so dale svoje življenje za nas, ki smo ostali. Največji praznik Barke je zadnja nedelja v avgustu. To je njihov šoh ali opasilo. Vrem- ski Veliki Smaren je ničla v primeri z barskim opasilom. Vsaka barska družina ima celo leto v mislih samo ta dan. Temu dnevu je treba žrtvovati vse. Sto in sto- krat bomo jedli močnik za večerjo, na šoh pa mora biti v hiši toliko dobrot kakor pri Ro- štihu! Kaj je barski šoh? Strašno sem klepetav, tega vam pa le ne morem povedati. Manifestacije 1. maja na Rdčem trgu in splošno so kakor kupčija v morje, če ga primerjamo z barskim šodom.

Ko bi jaz vedel, za gotovo ve- del, da je urednik, ki bo to bral potrpežljivo človek, bi pisal zgodbo o Barci v neskončnosti. Spis bi nadlež vse podobne, kar ste jih do danes čitali. Kaj bo tisto, kar je čelkav Bevkov Francelj o žez- lani cesti, kaj so mar ljudem zgodbe o rodbini Polaneških, kdo se sploh vnezmirja zaradi estra- na na Sokolskem gradcu, kaj nam mari, kaj je počenjala tista Gal- suorthjeva banda Franceljova Soga. Mi smo današnji ljudje in nas so- tinajo samo današnje stvari. Če je Jama nad Dobrušo polna se- harina, to je njena stvar in ne naša!

ŽIVELA REPUBLIKA!

TEDE V SLIKAH: ROMUNI NAVDUŠENO MANIFESTIRAJO NA ULICAH BUKARESTE OB PROGLASITVI REPUBLIKE, ENAKE MANIFESTACIJE SO SE VRSILE PO VSEH MESTIH IN TRGH.

to tam čaka kotel ministe ali polente, če ni bilo mogoče boljše- ga, pa tudi čaka vina včasih Stari borci, stari veterani, ko so bili na Barke, so menili, da so v roju. Seveda, Barčan je prav tak človek kakor sem jaz ali pa ka- kor si ti, ubožec, ki za svoje grehe berš te vrsilce. Bili so trenutki, ko je kipeł od navduše-

Barke, ne vem natančno. Vem samo to, da ga je bilo urkana mero. Iz ene same hiše so padli v borbah štirje, sami prvotni fantje. Koliko je pa še drugih družin, ki so v manjši meri, pa z isto bridkostjo, prispevala s krujo svojih dragih svobodni naše domovine. Vaz je bila med bor- bami deloma požgana in še zdaj

ŠE Oknjižnih izdajah v Sloveniji v preteklem letu

V naši št. od 14. t. m. smo poročali o knjižnih izdajah DZS in SKZ v lanskem letu. Od ostalih ljubljanskih založb je po redu najvažnejša Cankarje- va založba, ki izdaja klasična de- la marksizma in leninizma ter pomembnejša dela naprednih, v prvi vrsti sovjetskih piscev. Ta založba eicer ni izpolnila vsega svojega programa, vendar je iz- dala več temeljnih del, ki bodo prišla prav zlasti sindikalnim knjižnicam. Med temi deli so: Kerl Marx «Osemnajsti Brumaj- re Ludvika Bonaparté», «Mezno delo in kapital», «Mezda, cena in profit»; Lenin «Nova ekonomska politika in socialistična gradit- ev»; Stalin «O veliki domovinski vojni», «O osnovah leninizma»; Friedrich Engels «Izvor družine prilutne lastnine in države»; «Nemška kmečka vojna»; Marx-Engels «Komunistični manifest».

Ob tridesetletnici revolucije je izdala še brošuro «Lenin in Stalin o Oktobrski revoluciji». Od njenih leposlovnih izdaj je najvažnejši «Tih Dóna od Mihae- la Solohova, ki je morda naj- lepše delo nove sovjetske litera- ture in obsega 4 knjige. Tej sledijo Maksim Gorkoga «Mati», Fjodor Gladkov «Cements», Fur- manov «O Capajevu», «Colakovi- č» Zapiski iz osvobodilne borbe in Peter Jilemnicov «Neorano polje».

Založba «Mladinska knjiga» je izdajala tri mladinske mesečni- ke: «Mladinsko revijo», «Cičba- nas in «Pionirja», od katerih je «Cičbana» dosegel visoko nakla- do 70 tisoč izvodov in «Pionir» 50 tisoč. Ostala njena dela so razdeljena v deset različnih zbirki. Tu imamo: «Slikanec za najmlajše in domača delca ka- kor: Bevk «Pastirica», Pahor kor: «Otrok črnega rodu», Win- kler «Petelinje pero», Cerkvenik «Siva». Poleg teh je bila izdana cela vrsta del tujih pisateljev. Za odrasle mladino je založba izdala dela pisateljev Gorki, Andrejev, Birjukov in knjigo «Stalinski rodi». Od pesniških zbirki so izšle «Pésni Vidé Brestove in Mi- nattičeve s politv. V zbirki «Pri- roda in ljudje» je izšlo več knjig tujih pa tudi domačih pisateljev. V posebne zbirke so uvrščena dela s področja tehnike, športa glasbe in gledališča ter politične organizacije.

Stevilne predvojne založbe, ki so imele trgovsko-pridobitni značaj, so po vojni prenehale s svojim delovanjem. Pač pa nadaljujeja s svojim delom Slovenska matica in Mohorjeva družba, ki imata precejšnje zasluge za razvoj slo- venske knjižv v preteklem sto- letju. Prva je izdala dela: Sovrú «Predskratkita», Tonš Sifer «Kmet in stvar» in Fran Eller «Koroške pesmi». Mohorjeva družba je Celja je bila še bolj delavna. Izdala je Prežihove «Mejnike», Franca Roša «Pesmi, inž. Musiča «Ob- nova slovenske vasi», dr. Trate-

POROKA?

TEDE V SLIKAH: ANNA BOURBON — PO «POKLIČU» PRINCESA; KATERO NOVINARI — KI OČITNO DRUGIH STVARI NE VIDIJO — V POSLEDNJEM CASU FOTOGRA- FIRAJO Z VSEH STRANI, KAR JI MENDA ZELO PRIJA. SE BOLJ JI JE SEVEDA VSEC BIVSI ROMUNSKI KRALJ MI- HAEL S KATERIM SE BO MENDA POROCILA, CE BO SLO VSE TAKO KOT PRIN- CESKA PRICAKUJE.

vaja je bila sredi svetlikajočih se tal kakor otocič sredi morja. De- kle v dolgih hlačah je šla mimo mene: gotovo si misli, da sem po- licaj, som si rekel. Potem je šel za njo, v primerni razdalji, pre- klasi vojak. Tedaj je prihajal od postajote optnskega tramvaja meni napro- ti visok mož. Glavo je držal malo nagnjeno na desno, imel je siv plašč. Vstavil se je pred mano. On pravi: «Tudi angleščine se učite?»

«Ah, das pripisnam. «Preveč kadite, pravi. Pa ne te skrbi za moje zdravje, ne. «Ste me uvenemirili, rečem. Reče: «Gospodična, pokažite to- sto stvar. Ves čas me je gledala, zdaj naj pokaže — Ali sem bolj izgubil? V veselju družbi bi se lahko smejala na ta račun: gospodična, pokaži- te, in tako dalje. «Ne morem, pravi. Jaz jo gledam, opazujem kre- tnje mladega človeka, policajev. Ona hiti tolmачiti: «Je ostal notris pravi. Skarje ima v rokah, in z njimi beza v ključavnico. Pravi: «Je bil čisto majhen, no- ter je dvisnil. Polja, resno kot znanstvenik: «Povejte, kakšno obliko je imel. «Zebeli, samo ukrivljen, druga- če pravi žebliček»

«Kaj počenjate tu?» «Kaj počenjam, jaz? Popil sem kavo, zdaj bom šel spat!» pravim. Nič se ne smeje. Zatoj vendar drži glavo po strani? «Vi ste Tržačan?» «Jaz in od rojstva tudis, pravim. Reče: «Prosims, da bi šel s mano». Stopava zdolž pločnika. Visok je, podoben nekakemu bolnemu Tom-mizu, toda po tržaško govori. Jaz da nisem Tržačan. Počlali bi se človek, da se ti ne bi tako resno držal.

Nova premiera našega gledališča

PRIZOR IZ PRVEGA DEJANJA (MARTA RAKARJEVA, ANA STARCEVA) KATERE PREMIERA BO DANES POPOLDNE PRI SV. IVANU V TRSTU

Vse za kmetijstvo! Močna krma za živino, semena, orodje itd. dobavljiva po ugodnih cenah in zajamčene kakovosti

Kmetijska nabavna in prodajna zadruga 2 o. j. v TRSTU Urad in skladišče: UL. U. FOSCOLO št. 1 — Tel. 94-386. Prodajalna: UL. S. MERCADANTE št. 4 — Tel. 88-19.

ZADRUGA PRODALALCEV KURIVA URAD: Ulica Mazzini 6. SKLADIŠČE: Ulica delle Milizie (Montebello). Dobavljiva po svojih članih: ogije, trboveljski premog in drva

UIVOD D.D. UVOZNI IN IZVOZNI ZAVOD — POSREDUJE VSE VRSTE POSLOV S TUZEMSTVOM IN INOZEMSTVOM TRST, ul. Cicerone 8 TELEFON 80-00 - 29-306 - 56-38

HRZMARSTVO «TRISTINA» TRST, TRG SV. IVANA 4-III. nad. — Telefon 25075 NUDI VELIKO IZBIRO NOVO DOSPelih PLAŠČEV z 10% popusta

PREKRASNI MODELI Najmodernejši čevlji za otroke in odrasle CENE ZMERNE

TRGOVINA ČEVLJEV GEC ALOJZI TRST, UL. TRA I RIVI 2 (ROJAN)